YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
14 päivänä joulukuuta 1979 *

Asiassa 34/79,

jonka House of Lords on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

The Queen

vastaan

Maurice Donald Henn ja John Frederick Ernest Darby

ennakkoratkaisun perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan tulkinnasta pornografisten tuotteiden tuonnin kieltävien kansallisten ja yleissopimuksiin liittyvien säännösten ja määräysten kannalta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti H. Kutscher, jaostojen puheenjohtajat A. O'Keeffe ja A. Touffait sekä tuomarit J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart ja G. Bosco,

julkisasiamies: J.-P. Warner,
kirjaaja: A. Van Houtte,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

on antanut seuraavan

tuomion

1 House of Lords on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 22.2.1979 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 1.3.1979, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita kysymyksiä perustamissopimuksen 30, 36 ja 234 artiklan tulkinnasta. Nämä kysymykset on esitetty rikosasiassa, jonka yhteydessä Ipswichin Crown Court totesi pääasian valittajien 14.7.1977 syyllistyneen tiettyihin lainvastaisiin tekoihin. Vain yksi näistä teoista on merkityksellinen tämän ennakkoratkaisupäätöksen kannalta: se, jonka mukaan syytetyt ovat tietoisesti loukanneet vuoden 1876 *Customs Consolidation Act*in (tullilaki) 42 §:n ja vuoden 1952 *Customs and Excise Act*in (tulli- ja valmisteverolaki) 304 §:ssä säädettyä kieltoa tuoda maahan säädyllisyyttä loukkaavia tai epäsiveellisiä tuotteita.

2 Kyseisen syytekohdan perusteena oli useita epäsiveellisiä filmejä ja lehtiä sisältävä tavaralähetys; kyseiset tuotteet tuotiin Felixstoween Yhdistyneeseen kuningaskuntaan 14.10.1975 kuorma-autolla, joka oli tullut Rotterdamista tulevalla autolautalla. Syytekohdassa viitattiin kuuteen filmiin ja seitsemään lehteen, jotka kaikki olivat tanskalaista alkuperää.

3 Valittajat ovat hakeneet muutosta saamaansa tuomioon Court of Appeal of England and Walesissa. Tämä tuomioistuin on jättänyt valituksen tutkimatta 13.7.1978 tekemällään päätöksellä. House of Lords on 9.11.1978 myöntänyt muutoksenhakijoille valitusluvan. Kuultuaan muutoksenhakijoita House of Lords päätti 29.1.1979, että oli syytä saattaa ennakkoratkaisupyyntöä koskevassa päätöksessä esitetyt kysymykset perustamissopimuksen 177 artiklan mukaisesti yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

4 Valittajat ovat väittäneet, ettei Yhdistyneellä kuningaskunnalla ole säädyllisyyttä loukkaavia tai epäsiveellisiä tuotteita koskevaa yhtenäistä julkiseen moraaliin liittyvää politiikkaa. Tältä osin he ovat viitanneet niihin eroihin, joita on Yhdistyneen kuningaskunnan eri osien lakien välillä. He ovat lisäksi väittäneet, että säädyllisyyttä loukkaavien tai epäsiveellisten tuotteiden täydellinen tuontikielto vaikuttaisi siten, että tuontiin sovellettaisiin tiukempia sääntöjä kuin niitä sääntöjä, joita sovelletaan valtionsisäisesti, mikä merkitsisi perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitettua mielivaltaista syrjintää.

5 Ennakkoratkaisupyyntöä koskevaan päätökseen liitetyn kansallista lainsäädäntöä koskevan esityksen mukaan on totta, että Yhdistyneen kuningaskunnan eri osien, nimittäin Englannin ja Walesin, Skotlannin, Pohjois-Irlannin ja Mansaaren lait poikkeavat toisistaan ja perustuvat lukuisiin eri lähteisiin. Osa laeista perustuu common law'hon ja osa kirjoitettuun oikeuteen.

6 Saman esityksen mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan eri laeissa tunnustetaan ja sovelletaan kahta erilaista ja toisistaan poikkeavaa perustetta. Ensimmäinen peruste, jota esityksessä on nimitetty "peruste A:ksi", liittyy termeihin "säädyllisyyttä loukkaava ja epäsiveellinen", jotka esiintyvät tullilainsäädännössä ja tietyissä muissa laeissa, ja joita käytetään myös osoittamaan common law'n mukaisen englantilaisen "julkisen siveellisyyden loukkaamisrikoksen" ala. Nämä termit sisältävät esityksen mukaan yhden käsitteen eli yleisesti hyväksyttyjen siveellisyyssääntöjen loukkaamisen, jolloin termi "säädyllisyyttä loukkaava" on asteikossa alhaalla ja "epäsiveellinen" asteikossa ylhäällä.

7 Toinen peruste, jota esityksessä on nimitetty "peruste B:ksi", liittyy termiin "epäsiveellinen", jota käytetään sekä yksinään, kuten vuosien 1959 ja 1964 *Obscene Publications Acts* -säädöksissä (joita sovelletaan vain Englannissa ja Walesissa), että tiettyjen Englannin ja Walesin, Skotlannin ja Pohjois-Irlannin common law'hon kuuluvien rikosten sisällön kuvailemiseen. Tämä termi koskee esityksen mukaan rajoitetumpaa tuotteiden ryhmää, nimittäin sellaisia tuotteita, jotka ovat omiaan "turmelemaan ja johtamaan paheisiin" näiden tuotteiden vaikutuspiiriin joutuvia henkilöitä.

8 Vuosien 1959 ja 1964 *Obscene Publications Acts* -säädöksissä täsmennetään tiettyjä rikoksia epäsiveellisten tuotteiden julkaisemisen osalta, mutta niiden soveltamisalan ulkopuolelle suljetaan ne laissa tarkoitetut "epäsiveelliset tuotteet", joiden julkaiseminen on perusteltua tieteellisten, kirjallisten, taiteellisten tai opetuksellisten tai muiden yleiseen etuun liittyvien syiden perusteella.

9 Peruste A:n tai peruste B:n alaan kuuluvien tuotteiden pelkkä hallussapito eikaupallisiin tarkoituksiin ei ole rikos missään osassa Yhdistynyttä kuningaskuntaa.

10 Pornografisten tuotteiden tuontia koskevat keskeiset säännökset ovat vuoden 1876 *Customs Consolidation Act*in 42 § ja vuoden 1952 *Customs and Excise Act*in 304 §. Niitä sovelletaan koko Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Niissä säädetään lyhyesti sanottuna, että säädyllisyyttä loukkaavat ja epäsiveelliset

tuotteet voidaan takavarikoida ja tuhota niitä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan tuotaessa, ja että henkilö, joka yrittää petollisesti tuoda tällaisia tuotteita Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, syyllistyy rikokseen. Vuoden 1952 *Customs and Excise Act*in liitteessä 7 säädetään menettelystä, jonka avulla kysymys siitä, ovatko tuotteet takavarikoitavissa, voidaan saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi.

Ensimmäinen kysymys

11 Ensimmäisessä kysymyksessä kysytään, onko jäsenvaltion laki, jolla kielletään pornografisten tuotteiden tuonti tähän valtioon, perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu vaikutukseltaan tuonnin määrällistä rajoitusta vastaava toimenpide.

12 Tässä artiklassa määrätään, että jäsenvaltioiden väliset "tuonnin määrälliset rajoitukset ja kaikki vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet" ovat kiellettyjä. On ilmeistä, että tässä määräyksessä tarkoitetaan myös tuontikieltoja, jotka ovat rajoitusten äärimmäinen muoto. Perustamissopimuksen 30 artiklassa käytetyn ilmaisun on näin ollen ymmärrettävä vastaavan 36 artiklassa esitettyä ilmaisua "tuontia koskevia kieltoja tai rajoituksia".

13 Vastaus ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen, että sellainen laki, josta tässä tapauksessa on kyse, merkitsee perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettua tuonnin määrällistä rajoittamista.

Toinen ja kolmas kysymys

14 Toinen ja kolmas kysymys on muotoiltu sanamuodoltaan seuraavasti:

"2. Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, onko 36 artiklan ensimmäinen virke ymmärrettävä siten, että jäsenvaltio voi laillisesti kieltää muista jäsenvaltioista tuotavien sellaisten tavaroiden tuonnin, joita sen sisäisen lainsäädännön mukaan pidetään säädyllisyyttä loukkaavina tai epäsiveellisinä?

3. Erityisesti kysytään:

(i) Voiko jäsenvaltio ylläpitää tällaisia kieltoja tullialueensa kaikkien osien sisäisen oikeuden rikkomisen estämiseksi, ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi?

(ii) Voiko jäsenvaltio ylläpitää näitä kieltoja viittaamalla kansallisiin käsityksiin ja kyseisen valtion omiin erityispiirteisiin sellaisina kuin ne kyseisen valtion tullialueen eri osien sisäisissä laeissa on ilmaistu, mukaan lukien lainsäädäntö, jolla mainitut kiellot asetetaan, ja huolimatta mainittujen eri osien lakien välisistä eroista?"

Näitä kysymyksiä on tarkasteltava yhdessä.

15 Perustamissopimuksen 36 artiklan sanamuodon mukaan tavaroiden vapaata liikkuvuutta yhteisössä koskevat määräykset eivät estä muun muassa "julkisen moraalin kannalta" perusteltuja tuontikieltoja. Jokainen jäsenvaltio saa lähtökohtaisesti määrätä julkisen moraalin asettamista vaatimuksista omalla alueellaan oman arvojärjestyksensä mukaisesti ja valitsemassaan muodossa. Missään tapauksessa ei voida kiistää sitä, etteivätkö Yhdistyneen kuningaskunnan soveltamat säädyllisyyttä loukkaavien tai epäsiveellisten tuotteiden tuontia koskevat lain säännökset kuuluisi jäsenvaltioille 36 artiklan ensimmäisessä virkkeessä varatun toimivallan alaan.

16 Jokainen jäsenvaltio voi säätää julkiseen moraaliin liittyvillä syillä perusteltuja tuontikieltoja koko alueelleen sellaisena kuin tämä alue on määritelty perustamissopimuksen 227 artiklassa, olipa jäsenvaltion valtiosääntörakenne ja asiaa koskevan lainsäädäntövallan jako minkälainen tahansa. Se, että jäsenvaltion eri osissa voimassa olevissa laeissa on eroja, ei näin ollen estä tätä jäsenvaltiota soveltamasta yhtenäisiä tuontikieltoja muiden jäsenvaltioiden kanssa käytävään kauppaan julkiseen moraaliin liittyvien syiden perusteella.

17 Toiseen ja kolmanteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että 36 artiklan ensimmäinen virke on ymmärrettävä siten, että jäsenvaltio voi lähtökohtaisesti laillisesti kieltää muista jäsenvaltioista tulevien sellaisten tuotteiden tuonnin, jotka ovat sen sisäisen lainsäädännön mukaan säädyllisyyttä loukkaavia tai epäsiveellisiä. Tällaista kieltoa voidaan perustellusti soveltaa koko jäsenvaltion alueella, vaikka asianomaisen jäsenvaltion eri osissa voimassa olevissa asiaa koskevissa laeissa olisikin eroja.

Neljäs, viides ja kuudes kysymys

Neljäs, viides ja kuudes kysymys on muotoiltu sanamuodoiltaan seuraavasti:

"4. Kun tavaroiden tuontiin kohdistuva kielto on perusteltavissa julkisella moraalilla tai yleisellä järjestyksellä ja se on myös tässä tarkoituksessa asetettu, voiko tämä kielto kuitenkin olla 36 artiklan vastainen keino mielivaltaiseen syrjintään tai kaupan peiteltyyn rajoittamiseen?

5. Jos vastaus neljänteen kysymykseen on myöntävä, onko se, että kiellolla, joka on kohdistettu tällaisten tuotteiden tuontiin, on erilainen sisältö kuin kiellolla, joka on rikoslaissa kohdistettu tällaisten tuotteiden hallussapitoon ja julkaisemiseen jäsenvaltiossa tai jossakin sen osassa, välttämättä 36 artiklan toisen virkkeen kanssa ristiriidassa oleva keino mielivaltaiseen syrjintään tai kaupan rajoittamiseen?

6. Jos tuontiin kohdistuva kielto, päinvastoin kuin hallussapitoa ja julkaisemista koskeva kielto, voi hallintoon kuuluvana asiana olla rajanylityspaikoilla tehtävistä tullitarkastuksista vastuussa olevien tulliviranomaisten sovellettavissa, voiko tällä olla mitään vaikutusta viidenteen kysymykseen annettuun vastaukseen?"

19 Näillä kysymyksillä House of Lords ottaa huomioon valittajien perustelut, joissa vedotaan tiettyihin eroihin toisaalta kyseessä olevien tavaroiden tuontikiellon, joka on ehdoton, ja toisaalta Yhdistyneen kuningaskunnan eri osissa voimassa olevien lakien välillä, jotka vaikuttavat siinä mielessä vähemmän ankarilta, että epäsiveellisten tuotteiden hallussapito ei-kaupallisessa tarkoituksessa ei missään osassa Yhdistynyttä kuningaskuntaa ole rikos, ja että samojen tuotteiden kaupan pitämisestä, vaikka se yleisesti onkin kielletty, on kuitenkin olemassa poikkeuksia erityisesti sellaisten tuotteiden hyväksi, joilla on tieteellistä, kirjallista, taiteellista tai opetuksellista merkitystä. Nämä erot huomioon ottaen on esitetty kysymys siitä, eikö tuontikielto mahdollisesti voisi kuulua 36 artiklan toisen virkkeen soveltamisalaan.

20 Perustamissopimuksen 36 artiklan toisen virkkeen sanamuodon mukaan ensimmäisessä virkkeessä tarkoitetut tuontikiellot eivät saa "olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyyn rajoittamiseen".

21 Esitettyihin kysymyksiin vastaamiseksi on tarkasteltava tämän määräyksen tehtävää. Määräyksen tavoitteena on estää se, että 36 artiklan ensimmäisessä virkkeessä esitettyihin syihin perustuvilla kaupan rajoituksilla kierretään niiden varsinainen tarkoitus ja että niitä käytetään siten, että muista jäsenvaltioista peräisin olevia tavaroita syrjitään tai että näillä rajoituksilla suojellaan välillisesti tiettyä kansallista tuotantoa. Tämä ei kuitenkaan ole säädyllisyyttä loukkaavien ja epäsiveellisten tuotteiden tuontikiellon tarkoitus, sellaisena kuin se on voimassa Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Olivatpa tätä asiaa koskevien Yhdistyneen kuningaskunnan eri osissa voimassa olevien lakien väliset erot minkälaisia tahansa, ja huolimatta siitä, että niissä on tiettyjä merkitykseltään rajoitettuja poikkeuksia, näiden lakien kokonaisuuden tavoitteena on kieltää säädyllisyyttä loukkaavien tuotteiden ja julkaisujen valmistaminen ja kaupan pitäminen tai ainakin ehkäistä sitä. Näissä olosuhteissa voidaan tehdä johtopäätös, että tällaisten tavaroiden kauppa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ei yleisesti ottaen ole sallittua. Sitä, että tuontikielto voi tietyiltä osin olla ankarampi kuin tietyissä Yhdistyneen kuningaskunnan sisällä sovellettavissa laeissa oleva kielto, ei näin ollen voida pitää toimenpiteenä, joka olisi tarkoitettu jonkin kansallisen tuotannon välilliseen suojelemiseen tai jolla pyrittäisiin luomaan mielivaltaista syrjintää tällaisten tavaroiden välillä sen mukaan, onko ne tuotettu kyseisen valtion alueella vai toisessa jäsenvaltiossa.

22 Neljänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että silloin kun tavaroiden tuontiin kohdistuva kielto on perusteltavissa julkiseen moraaliin liittyvillä syillä ja kun se on tässä tarkoituksessa asetettu, tämän kiellon soveltaminen ei voi olla 36 artiklan vastainen keino mielivaltaiseen syrjintään tai peiteltyyn kaupan rajoittamiseen, jos samojen tavaroiden kauppaaminen kyseisessä jäsenvaltiossa ei ole sallittua.

23 Näin ollen viidenteen ja kuudenteen kysymykseen ei tarvitse vastata.

Seitsemäs kysymys

24 Seitsemännellä kysymyksellä kysytään edellä esitetyistä kysymyksistä erillisenä, voiko jäsenvaltio laillisesti kieltää muista jäsenvaltioista peräisin olevien tällaisten tavaroiden tuonnin viittaamalla vuoden 1923 epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ja kaupaksipitämisen ehkäisemistä tarkoittavasta Geneven kansainvälisestä yleissopimuksesta ja Maailmanpostiliiton perustamissopimuksesta (uudistettu Lausannessa vuonna 1974 ja tullut tässä muodossa

voimaan 1.1.1976) johtuviin velvoitteisiin, ottaen huomioon perustamissopimuksen 234 artiklan määräykset.

25 Perustamissopimuksen 234 artiklassa määrätään, että perustamissopimuksen määräykset eivät vaikuta sellaisiin oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat yhden tai useamman jäsenvaltion yhden tai useamman kolmannen maan kanssa ennen tämän sopimuksen voimaantuloa tekemästä sopimuksesta. Kuitenkin, siltä osin kuin tällaiset sopimukset eivät ole sopusoinnussa tämän sopimuksen kanssa, asianomaisen jäsenvaltion on käytettävä kaikkia aiheellisia keinoja todettujen ristiriitojen poistamiseksi.

26 Niiden yleissopimusten, joihin House of Lords viittaa, ja edellä esitettyjen näkökohtien vertailusta ilmenee, että se, että Yhdistynyt kuningaskunta on pannut täytäntöön mainitut kansainväliset yleissopimukset, ei ole omiaan aiheuttamaan ristiriitaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten kanssa, ottaen huomioon 36 artiklassa varattu mahdollisia julkisen moraalin perusteella luotuja tuontikieltoja koskeva poikkeus.

27 Seitsemänteen kysymykseen on näin ollen vastattava, että silloin kun jäsenvaltio käyttää hyväkseen perustamissopimuksen 36 artiklaan kirjattua julkisen moraalin suojelemista koskevaa poikkeusta, kyseinen valtio ei riko 234 artiklan määräyksiä pannessaan täytäntöön vuoden 1923 epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ja kaupaksipitämisen ehkäisemistä tarkoittavasta Geneven kansainvälisestä yleissopimuksesta ja Maailmanpostiliiton perustamissopimuksesta (joka on uudistettu Lausannessa vuonna 1974 ja tullut tässä muodossa voimaan 1.1.1976) johtuvat velvollisuutensa.

Oikeudenkäyntikulut

28 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Yhdistyneen kuningaskunnan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi.

29 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut House of Lordsin 22.2.1979 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Jäsenvaltion laki, jolla kielletään kaikki pornografisten tuotteiden tuonti tähän valtioon, merkitsee perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettua tuonnin määrällistä rajoittamista.**

2) **Perustamissopimuksen 36 artiklan ensimmäinen virke on ymmärrettävä siten, että jäsenvaltio voi lähtökohtaisesti laillisesti kieltää muista jäsenvaltioista tulevien sellaisten tuotteiden tuonnin, jotka ovat sen sisäisen lainsäädännön mukaan säädyllisyyttä loukkaavia tai epäsiveellisiä. Tällaista kieltoa voidaan perustellusti soveltaa koko jäsenvaltion alueella, vaikka asianomaisen jäsenvaltion eri osissa voimassa olevissa asiaa koskevissa laeissa on eroja.**

3) **Silloin kun tavaroiden tuontiin kohdistuva kielto on perusteltavissa julkiseen moraaliin liittyvillä syillä ja kun se on tässä tarkoituksessa asetettu, tämän kiellon soveltaminen ei voi olla 36 artiklan vastainen keino mielivaltaiseen syrjintään tai peiteltyyn kaupan rajoittamiseen, jos samojen tavaroiden kauppaaminen kyseisessä jäsenvaltiossa ei ole sallittua.**

4) **Silloin kun jäsenvaltio käyttää hyväkseen perustamissopimuksen 36 artiklaan kirjattua julkisen moraalin suojelemista koskevaa poikkeusta, kyseinen valtio ei riko 234 artiklan määräyksiä pannessaan täytäntöön vuoden 1923 epäsiveellisten julkaisujen levittämisen ja kaupaksipitämisen ehkäisemistä tarkoittavasta Geneven kansainvälisestä yleissopimuksesta ja Maailmanpostiliiton perustamissopimuksesta (joka on uudistettu Lausannessa vuonna 1974 ja tullut tässä muodossa voimaan 1.1.1976) johtuvat velvollisuutensa.**

Kutscher O'Keeffe Touffait

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart Bosco

Julistettiin Luxemburgissa 14 päivänä joulukuuta 1979.

A. Van Houtte
kirjaaja

H. Kutscher
presidentti